

fratri suo *Girardo*, ut T. III. col. 1353. Adjectum est in Codice etiam sequentis *Sermonis XXVII.* initium ad verba: *sed indiscussum remansit.*

XXIX. fol. 169. operosus Codex exit in *Enchiridion sancti augustini Laurentio cuius eruditione deletatur cupiens illum esse sapientem scriptum totum diuinum.* Praeit Locus *Retraç. L. II. c. 63.* Init: *Dici non potest dilectissime fili &c.* ut Edit. *Maur. T. VI. col. 195.* et a nobis saepius indicatum est.

CCCCXLII.

U. 524 Codex membraneus lat. Sec. XII. Folior. nunc 92. 4. min. perquam nitide exaratus, rubricis distinctus, et olim, ut praenotatur, *Joh. Fabri* eruditi Praefulis nostri litera quadra miniata inscribitur: *Incipiunt Sententie Divinitatis. Doctrinae Theologicae Corporibus Sec. primum XI. Sententiarum nomen esse coepit, praeludentibus Anselmo Cantuar. et Hildeberto Cenoman. Hinc nominati Anselmus Laudun. Guilelmus de Campellis, Hugo S. Victoris, Robertus Pulvis Card. Petrus Pictav. Petrus Abailardus problematicae methodi autor, et qui ceteris palmam eripuit Petr. Lombardus ἀντιρρομασμος Magister Sententiarum dictus. Atque hos omnes, quatenus typis ad nos pervenerunt, contuli, ut Sententiis nostris autorem reperirem, verum irrito conatu. Primum igitur adscribam Capita, quibus illae continentur. De Deo.*

De Qualitate creationis angelorum. De dignitate creationis diaboli. De hominis creatione. De voluntate dei. De peccato. De originali peccato. De actualibus peccatis. De prouidentia. De incarnatione domini. De fide spe et caritate. De caritate. De circumcisione, quod ultimum inscriptione caret. Jam Caput I. ita incipit: Prima origo rerum et causa omnium deus ante omnia eternaliter existens in omnibus inuariabiliter post omnia interminabiliter creauit mundum id est omnem creaturam. non secundum exemplar sed de materia sibi coeterna sicut arbitrantur philosophi dicentes nichil fieri de nichilo. Nam plato tria principia omnium asseruit deum uidelicet et exemplar quod uocauit ideam. tertium materiam quod uocauit ilen (ὄλον). Aristoteles duo principia posuit. materiam et speciem. et tertium cum his quod operatorium dixit. Hos errores moyses in exordio sui sermonis destruxit dicens In principio creauit deus celum et terram &c. Vides Autori nota esse veteris Philosophiae placita, quod si addas methodum, qua frequenter varias aliorum ad Objecta responsiones adferre contentus nihil ipse statuit, aut decedit, Abailardi tibi in mentem venire possit, haberique in hoc Codice Opus illius ab Introductione ad Theologiam, et Theologia Christiana, quae jam typis extant, diversum. Extrema sunt: Anima pro diuersis actionibus diuersa nomina sortitur. dum uiuificat corpus anima uocatur. dum vult animus est. dum scit mens

mens est. dum recolit memoria est. dum iudicat ratio est. dum spirat spiritus est. dum sentit sensus est. Atque haec paene κατὰ λέξιν occurrunt L. I. Etherii et Beati contra Elipandum scripto Sec. VIII. Bibl. PP. Lugd. T. XIII. p. 377. Quemadmodum et Cap. de dignit. creationis Diaboli iisdem autoritatibus Noster utitur, quibus Hildebertus Cenoman. in *Tract. Theol.* edit. Paris. 1708. c. 20. col. 1058. Abruptum autem, vel interruptum faltem illum credo;

Fol. 30. hic enim ἀνεργεῖσθαι orditur Catechesis quaedam liturgica huiusmodi: *Quare in Nocturnali officio dicimus primo. domine labia mea aperies? Ideo quia prodest quando in nocte convenimus commendamus nos domino qui concludimus ora nostra cum multis uanis fabulis. &c.* A Liturgicis transitur ad Quaesita de Lege, de Praeceptis, praecipue Decalogi, quae exponuntur, de Prophetia, de Poenitentia, atque haecenus sine rubricis; deinceps vero, *De symonia. De elemosina. De clauibus ecclesie*, ubi inter alia: *A romanis igitur pontificibus vicariis petri clauis et curam pastorem habent, quicumque habent. Primi uero ad quos deriuata est, pontifices sunt, a pontificibus uero ad sacerdotes usque descendit. De legitimo Coniugio.* Prolixa tractatio plena Canonibus Conciliorum et *Decretis*, quae etiam apud Regimontem, Burchardum et Iuonem occurrunt. *De Excommunicatione*, cui Rubricae, nescio quo consilio, adscripta est Quaestio: *Utrum a-*

nima christi susceprix deitatis plenam omnino habeat noticiam. *De accessu baptismatis. De Sacramento bapt.* *De Confirmationis dignitate. De Corpore domini*, cui iterum adhaeret Quaestio: *Si fames numeretur inter penas peccati? et alia quaedam Excerpta praecipue ex Augustino*, in quibus Codex deficit, qui, si unum modo completatur Opus, partes certe mire confusas et trajectas habet. Interim nihil vetat posteriorem hanc partem pertinere ad Frontis Titulum five *Sententias Divinitatis*; nam et Magister Sententiarum ea, quae de Sacramentis sunt, *Libro IV.* pertractat. In toto porro Codice regnat Augustinus, et ab eo Ambrosius. Autores recentissimos citari video Rabanum, Hincmarum, Gregorium VII. Berengarium Turonensem mortuum a. 1088. cuius Revocationis in Concilio Rom. 1059. factae Formula, prout extat P. III. *Decreti Dist. II. de Consecratione Parte 16.* et in Iuonis *Decreto P. II. c. 10.* habetur nobis fol. 90. ita tamen, ut inter uerba: *non solum sacramentum sed, et: in ueritate manibus sacerdotum &c.* omisum sit: *etiam uerum corpus et sanguinem Domini nostri Iesu Christi esse, et sensualiter non solum sacramento, sed, quod oscitantiae potius, quam fraudi tribuerim.* Atque ex his conficitur, Partem saltem posteriorem Codicis, qua Jus Canonicum respicit, non ante Seculi XI. finem compilari potuisse. An uero Pars prior reipsa ad Abailardum pertineat, non nisi ex adcuratore con-

1149

DOGMATICI

1150

contentione Codicis cum vulgatis ejus Scriptis constare posset. Negat ille in *Apologia* edit. *Operum Paris. 1616. 4.* praefixa: reperi Librum aliquem a se scriptum, qui *Sententiarum* dicatur. Quomodo igitur *Bernardus Capitula* contra illum scripta et ad *Innocentium II.* missa ita concludere potuit: *Haec autem capitula partim in libro Theologiae Magistri Petri, partim in libro Sententiarum ejusdem, partim in libro, cui titulus est, Scito te ipsum, reperta sunt?* Citat *Abailardus* haec ipsa verba; ego vero illa in *Bernardi* edit. *Paris. 1690. T. II. col. 640.* et seqq. non inveni.

Egregium Codicem postice munuit mancum quidem Diploma, quo *Albertus II. Episcopus Frisingensis* e Comitib. de *Hohenberg* a. 1350. *honorabilem Virum Vlicum Pincern* — in possessionem mittit *Capelle sancti Leonhardi* per mortem *honorabilis viri Nicolai Prepositi Monasterien.* vacantem. Fundaverat et dotaverat eam *Henricus I. Ep.* qui obiit a. 1137. et ad eam condi voluit. Vide *Meichelbeckii Hist. Frising. T. I. P. I. qui P. II. p. 535.* etiam *Donationes* recitat.

CCCCCLXIII.

R. 1120 Codex membraneus lat. Sec. XII. Folior. 127. f. min. eleganter exaratus, literis initiorum auro, coloribusque variis, et rubricis distinctus, olimque Collegii S. J. Vienn. hunc titulum praefert: *Incipit prologus libri de sacramen-*
Denis Codd. Theol. V. II. P. II.

tis. ab initio usque ad finem in unam seriem dispositis. Autor, qui tacetur, est Hugo de S. Victore Can. Reg. defunctus a. 1140. cui igitur Codex praesens aetate par esse possit. Initium Prologi est: Librum de sacramentis christianae fidei studio quorundam scribere compulsus sum. &c. Hic tu per Sacramenta non Sigilla novae legis gratiam conferentia, sed universa Religionis nostrae Mysteria, atque adeo totam paene Theologiam dogmaticam intellige, quam Hugo II. Libris complexus est. Hi Libri in Partes, hae vero in Capita abeunt. Liber I. qui solus hunc Codicem implet, Partibus XII. definitur, atque harum Elenchus continuo Prologum subsequitur. P. I. C. 1. breve Praefamen habet hujus exordii: Cum igitur de prima eruditione sacri eloquii, quae in historica constat lectione, compendiosum volumen prius dictassem &c. Vides Autorem innuere Tractatum suum de Scripturis et Scriptoribus sacris, cui proinde noster de Sacramentis pone subire deberet. At vero Editores Operum Hugonis Rothomag. 1648. f. eos ita divulsere, ut ille quidem Tomum I. auspicetur, hic autem Tomum III. seu postremum terminet. Contuli quodamtenus editionem mox memoratam cum Codice, vidique eam nostris e lectionibus perfici posse. Ita v. g. in illo Praefamine Edita in quo si fundamento, Codex in quo quasi fundamento. Ed. ut animus aliquid, Cod. ut animus legentis aliquid. Cap. 2. Ed. sive iis quae subsequuntur.

C